Visietekst GO! Leefschool het Droomschip

Pedagoog Carl Medaer is de grondlegger en drijvende kracht achter de leefscholen binnen het GO!. Begin jaren negentig kiest hij voor een geheel nieuwe benadering: in plaats van zich direct op onderwijs te richten, verdiept hij zich in de mens zelf. Hoe is een mens opgebouwd en wat is er mogelijk onder optimale omstandigheden?

Hij laat zich inspireren door denkers als Freud, Maslow, Rogers en Vossen en tekent op basis van hun ideeën het beeld van een opgroeiende mens. Rond dit beeld ontwierp hij een school: een leefschool, een school om te leven.

In een leefschool draait alles om de totale ontwikkeling van een kind. De school is zo opgebouwd dat kinderen zich veilig voelen, goed met anderen omgaan en stap voor stap leren om zelfstandig keuzes te maken en initiatief te nemen. Dit gebeurt volgens vijf ontwikkelingsfasen.

Fase 1. Geborgenheid en veiligheid

Alles begint met een veilige en warme omgeving. Kinderen moeten zich goed voelen op school, zodat ze zich durven openstellen om te leren en te groeien. Daarom zorgen we voor een gezellige en ordelijke school, duidelijke afspraken en een positieve sfeer. We starten en eindigen de dag samen en geven elk kind een eigen plekje in de klas.

Hoe werken wij concreet aan fase 1?

Onze leefschool creëert een warme en huiselijke sfeer waarin kinderen zich thuis voelen. De omgeving stimuleert samenwerking, creativiteit en zelfstandigheid.

De speelplaats
Onze speelplaats is een groene en speelse omgeving waar kinderen kunnen ontdekken, samenwerken en plezier maken. Er zijn tal van speelmogelijkheden: speeltuigen, een zandbak, een voetbal- en basketbalveld, een speelberg en een ecologisch reservaat met een poel. Daarnaast zorgt de moestuin ervoor dat kinderen verantwoordelijkheid leren nemen voor de natuur.

De speelplaats is niet alleen een plek om te spelen, maar ook om te leren. Twee buitenklassen bieden ruimte voor les in de openlucht, terwijl het amfitheater dient als forumruimte voor de wekelijkse forums.

In de gebouwen

De school beschikt over verschillende ruimtes die ontmoeting, samenwerking en leren stimuleren. In de forumruimte binnen wordt elke schoolweek op vrijdag bij regenweer samen met alle leerlingen en begeleiders op een sfeervolle manier afgesloten. Ouders, grootouders kunnen deelnemen aan forums, kringen en project.

De kinderen werken en leven per graad (twee leerjaren samen) in leefgroepen, waarin een huiselijke sfeer centraal staat. Elke groep heeft een gezellig leefgedeelte met een kring en een functionele werkruimte. Voor de kleuters zijn er verschillende speelhoeken, zoals een timmerhoek, knutselhoek, winkelhoek en poppenhoek, die hun ontwikkeling stimuleren. In de lagere school is er ruimte voor zowel individueel als groepswerk, met open kasten, digitale borden, tablets en computers, zodat kinderen op een flexibele en moderne manier kunnen leren.

Fase 2. Het Wij-gevoel: de school is een plaats waar je ‘samen’ aan iets kan bouwen

Kinderen leren samenleven en samenwerken. Ze bouwen vriendschappen op en leren respectvol omgaan met anderen. In de leefschool maken we samen afspraken en luisteren we naar elkaars mening. Ook ouders, leerkrachten en anderen in de schoolgemeenschap dragen bij aan dit groepsgevoel. We werken in groepjes, helpen elkaar en zetten ons in voor de buurt.

Relaties tussen kinderen

- klasindeling in leefgroepen:

  Op onze school is het belangrijk dat kinderen goed met elkaar omgaan en elkaar helpen. Daarom zijn de klassen ingedeeld in leefgroepen, waarin kinderen van twee leerjaren per graad samen zitten. Dit zorgt ervoor dat elk kind regelmatig een andere sociale rol vervult. Zo kan een kind soms de oudste zijn en de jongsten helpen, terwijl het op andere momenten zelf hulp kan vragen. Deze wisseling helpt om gevoelens van minderwaardigheid te verminderen en het zelfvertrouwen te vergroten. Alle kinderen leren dat ze waardevolle bijdragen kunnen leveren, ongeacht hun niveau.

- klasoverschrijdende acties

  Bovendien is er maar één speelplaats waar kinderen van verschillende leeftijden samen spelen. Oudere kinderen helpen de jongsten met bijvoorbeeld het eten in de refter. Ook zijn er leefgroepoverschrijdende workshopdagen (winterfeest, schoolfeest, spelletjesnamiddagen…), dans- en toneelvoorstellingen voor het forum en LIST (lezen) in klasdoorbrekende groepen, wat de onderlinge banden versterkt. Op school hebben we ook een leerlingenraad (Droomschipraad), waarin iedere leefgroep vertegenwoordigd wordt door verkozen kinderen.

- communicatie

  Om de communicatie te bevorderen, starten we elke ochtend met een kring. Dit helpt kinderen om de overgang van thuis naar school gemakkelijker te maken. Tijdens de kring kunnen ze hun gedachten en gevoelens delen en deze activiteit kan op verschillende manieren ingevuld worden, zoals een muziekkring of een praatkring. Hier wordt aan de hand van spreeksleutels ingezet op mondelinge taalvaardigheden en leren spreken voor een groep.

  Daarnaast hebben we ook schriftelijke manieren van communiceren, zoals geheime vrienden en klastaken. Op deze manier leren kinderen niet alleen van elkaar, maar bouwen ze ook sterke relaties op in een veilige omgeving.

Relaties tussen kinderen en het team

Op het Droomschip heerst een sfeer van vertrouwen en respect. Zowel op schoolniveau als in de klas werken we met elkaar op een gelijkwaardige manier.

De begeleiders hebben belangrijke vaardigheden, zoals actief luisteren, het gebruik van "ik-boodschappen," onderhandelen, zich inleven in de kinderen en hen onvoorwaardelijk accepteren. Deze vaardigheden zijn essentieel in hun begeleiding.
Ook worden de begeleiders bij ons op school met hun voornaam aangesproken.

Daarnaast worden de kinderen altijd actief betrokken bij het maken van afspraken. Zo leren ze om samen te werken en verantwoordelijkheid te nemen in hun eigen leeromgeving.

Relaties tussen kinderen, team en ouders

Elke week sluiten we de schoolweek af met een forum waar zowel leerlingen als ouders aanwezig zijn. Tijdens dit forum kunnen kinderen, begeleiders en ouders vrijwillig hun creativiteit, gevoelens en ervaringen delen, zoals dans, toneel of projecten.

De samenwerking tussen school en ouders is belangrijk, omdat ze hetzelfde doel hebben: de opvoeding van de kinderen. Dit vraagt om een nauwe samenwerking en constante communicatie.

Ouders worden actief betrokken bij de werking van de leefschool. Ze kunnen deelnemen aan klusjesdagen, meewerken in werkgroepen, informatie delen bij projecten en helpen bij klasactiviteiten, uitstappen en GWP's. We moedigen ouders aan om hun talenten en specialiteiten in te zetten. Hun hulp is belangrijk voor projecten; we vragen hen om samen met hun kind materialen, ideeën en uitstapmogelijkheden te zoeken om het project creatief en inhoudelijk te verrijken. Dit verhoogt de motivatie van het kind.

Ouderparticipatie houdt in dat ouders op verschillende manieren meedoen en meedenken. De leefschool beschouwt ouders als volwaardige gesprekspartners, wat de samenwerking versterkt.

Relatie tussen begeleiders, directie en externen

De directie ondersteunt volledig het pedagogisch systeem van de leefschool en werkt, binnen haar mogelijkheden, praktisch en ondersteunend mee.

Het team komt regelmatig samen voor teamvergaderingen om ideeën en ervaringen uit te wisselen. Daarnaast nemen de begeleiders deel aan studiedagen met andere leefscholen en de pedagogische begeleidingsdienst.

Er zijn ook personeelsvergaderingen waarin we belangrijke zaken bespreken. Verder overleggen we met de zorgcoördinator en eventuele externe professionals, zoals het CLB, logopedisten en revalidatiecentra, om de zorg voor de kinderen te verbeteren.

Sociale vaardigheden

Binnen onze leefschool staat het werken aan sociale vaardigheden centraal.

Op schoolniveau maken we gebruik van verschillende methoden zoals forums, de Droomschipraad (leerlingenraad), teamvergaderingen, werkgroepen en klasdoorbrekende workshops.

Op klasniveau besteden we aandacht aan sociale vaardigheden door middel van de axenroos, kringgesprekken, leefgroepvergaderingen, klasdoorbrekende activiteiten en een 'geheime vriend'.

Relatie met de omgeving

De school zet zich actief in voor en neemt deel aan maatschappelijke en culturele activiteiten buiten de school. We vinden het belangrijk om de omgeving van de school te betrekken bij ons onderwijs. Ook de stad Eeklo en diverse instellingen worden regelmatig betrokken bij projecten en activiteiten. Samenwerkingen met de bibliotheek van Eeklo, zoals voor het project LIST, zijn ook essentieel voor ons. Daarnaast doen we ieder jaar mee aan het project Operatie Proper van Mooimakers, waarmee we bijdragen aan een nette schoolomgeving.

Fase 3. Kiezen

Kinderen zijn nieuwsgierig en willen de wereld om zich heen begrijpen. Ze krijgen de ruimte om vragen te stellen en eigen interesses te volgen. We halen de wereld naar de klas en de klas naar de wereld. Dit betekent dat we uitstappen maken, projecten doen en kinderen zelf laten kiezen waarmee ze aan de slag gaan.

Op onze leefschool creëren we een omgeving die kinderen stimuleert om te leren. We streven dezelfde eindtermen na als andere GO!-scholen, maar doen dit op een manier die past binnen ons leefschoolconcept.

Planning

In de kleuterklas worden alle activiteiten geïntegreerd binnen het lopende project. Zelfs vaste activiteiten worden, waar mogelijk, ingekleed in het project. De planning omvat onder andere wiskundige initiatie, taal, mens en maatschappij, wetenschappen en techniek, muzikale en beeldende opvoeding, lichamelijke opvoeding, drama, vrije tekst, schrijfdans, zwemmen en Sherborne. Kleuters denken actief mee over de invulling van het project: samen brainstormen, plannen en bepalen welke activiteiten wanneer en waar plaatsvinden. Ze krijgen ruimte om zelf te kiezen wanneer ze bepaalde activiteiten uitvoeren.

In de lagere school werken de kinderen met een dagplanning in de eerste graad en een weekplanning in de tweede en derde graad. Daarop staat alle leerstof en taken. Er wordt aangegeven welke lessen klassikaal worden gegeven en welke taken zelfstandig kunnen worden ingepland. De kinderen beslissen zelf wanneer ze deze taken maken, maar de leerstof en doelstellingen liggen vast. Op deze manier stimuleren we ‘leren leren’ en wordt er gedifferentieerd en individueel gewerkt.

Projectwerk

We werken met een projectmatige aanpak waarin alle leergebieden zoveel mogelijk worden geïntegreerd. Een project is meer dan leren alleen: het stimuleert kennis, inzicht, handigheid en samenwerking bij het oplossen van problemen. De kinderen kiezen samen een project, bepalen de doelstellingen, plannen de uitwerking, organiseren een eindproduct en evalueren het resultaat. Hierbij helpen en motiveren ze elkaar, waarbij niet de snelheid, maar het samen afronden centraal staat. Dit geldt zowel voor de kleuters als voor de lagere school.

De kinderen kiezen in hun leefgroep een project dat aansluit bij hun leefwereld en werken dit uit gedurende enkele weken.

De kinderen bepalen zelf wat ze willen weten (hoofd), wat ze willen doen (handen) en hoe ze willen zijn (hart) tijdens en na het project. De begeleider voegt relevante doelen toe, ook uitgaand van de leerplannen.

Andere activiteiten

Naast de geplande leeractiviteiten zijn er nog tal van andere momenten die bijdragen aan de brede ontwikkeling van de kinderen. Zo lezen we via LIST, doen we activiteiten met de zorgleerkracht, werken we met schrijfdans en Sherborne-therapie, organiseren we leefgroepoverschrijdende activiteiten, houden we opruimacties, organiseren we forums…. Daarnaast zijn er lessen lichamelijke opvoeding, zwemmen, godsdienst en niet-confessionele zedenleer.

Fase 4. Ordenen, begrijpen en leren door te doen

Als kinderen iets nieuws ontdekken, helpen we hen om hier structuur in te brengen. We bouwen verder op wat ze al weten en passen dit toe in een betekenisvolle context. Kinderen leren door zelf te experimenteren en fouten te maken. Tijdens projecten zoeken ze in groepjes naar antwoorden op hun vragen en delen ze hun ontdekkingen met anderen.

Leren op onze leefschool gebeurt vooral door ervaring: kinderen ontdekken, proberen zelf dingen uit en reflecteren daar samen over. Dit krijgt vorm door projectmatig werken, waarbij alle leergebieden zoveel mogelijk worden geïntegreerd.

Actief leren staat centraal. Kinderen leren door te handelen. Daarnaast stimuleren we interactief leren via dagelijkse leergesprekken in de kring, waar ze ideeën en inzichten met elkaar delen.

We bieden een breed aanbod aan leerstijlen aan, zodat elk kind op zijn eigen manier kan leren – door te ervaren, te doen, te denken en waar te nemen. Ontwikkelingsgericht leren krijgt vorm door differentiatie: hoekenwerk, aangepaste materialen, verschillende instructievormen en stapsgewijze leertrajecten zorgen ervoor dat elk kind op zijn eigen tempo kan groeien.

Ook ‘leren leren’ is een vast onderdeel van ons onderwijs. We besteden expliciet aandacht aan planning en gezamenlijke evaluatie, zodat kinderen leren hun werk en voortgang te organiseren. De begeleiders werken met een flexibele planning die ruimte laat om in te spelen op de noden en inbreng van de leerlingen.

Fase 5. Initiatief nemen, evalueren en filosoferen

Tot slot leren kinderen om zelf initiatief te nemen en hun kennis in te zetten om iets te veranderen. Ze werken aan projecten en eindproducten die niet alleen voor henzelf, maar ook voor de school of de wereld om hen heen een verschil maken. Reflectie is hierbij belangrijk: we kijken samen terug op wat we geleerd hebben, vieren onze successen en denken na over verbeteringen.

Op onze leefschool hechten we veel belang aan een doordachte en brede evaluatie. We volgen de algemene principes van het GO! en stemmen de evaluatie af op het leerplan: bereiken de kinderen de leerplandoelen? Evalueren gebeurt niet alleen om resultaten te meten, maar vooral om het leerproces van elk kind te begeleiden en gerichte feedback te geven.

Evaluatie is een natuurlijk onderdeel van het onderwijsleerproces en gebeurt zowel formeel, via gerichte opdrachten, als informeel, via observaties. We verzamelen voortdurend informatie om een compleet beeld van de ontwikkeling van elk kind te krijgen. In de klas creëren we een positief en veilig leerklimaat waarin fouten maken mag en kinderen ervaren dat fouten leermomenten zijn.

Evaluatie is ook een moment van reflectie voor de begeleiders: hoe kunnen we ons onderwijs verbeteren? We evalueren samen met collega’s, ouders en externe partners zoals de SES-leerkracht, de zorgcoördinator en het CLB. Daarbij hanteren we een breed scala aan evaluatievormen, zoals toetsen, observaties, gesprekken, werkstukken en portfolio’s.

Op onze school evalueren en rapporteren we op verschillende niveaus:

- **Kind en zichzelf**: kinderen leren plannen, zelfreflectie toepassen en hun sociale vaardigheden ontwikkelen.
- **Kind en begeleider**: drie keer per jaar is er een evaluatiegesprek (kindcontact) en wordt het rapport gedeeld. In de lagere school krijgen kinderen een rapport zonder punten, gebaseerd op leerplandoelen en eindtermen. In de kleuterklas volgen we de ontwikkeling via observatielijsten.

- **Kind en kind**: kinderen leren elkaar feedback geven via klasgesprekken, groepsevaluaties van de sociale vaardigheden en de leefgroepraad.
- **Begeleider en ouders**: jaarlijks krijgen ouders de kans om de school en het schoolgebeuren te evalueren. De resultaten worden besproken op de startvergadering van het nieuwe schooljaar.
- **Begeleider en begeleider**: het team overlegt en evalueert samen tijdens teamvergaderingen.
- **Directie en begeleider**: er zijn lesbezoeken, schriftelijke evaluaties en functioneringsgesprekken.

Daarnaast zet onze school heel erg in op 2 pedagogische thema's: LIST en Executieve Functies&Zelf Regulerend Leren.
Beide thema's zijn geïntegreerd in alle fases en vandaar niet specifiek opgenomen in deze visietekst. We verwijzen voor deze visieteksten graag door naar de desbetreffende pagina's op onze website/smartschool.